

діяльністю URL:https://unba.org.ua/assets/uploads/files/Rishennya/Polojennya_stajuvannya_14032019.pdf

4. Проект Закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» № 9055-2 від 20.09.2018 року. URL:http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64557

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», доцент **Ковальчук Інна Сергіївна**

Дідич О.-М.Ю.

студентка 2-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ДО ПИТАННЯ ПРО СКАСУВАННЯ АДВОКАТСЬКОЇ МОНОПОЛІЇ В УКРАЇНІ

Адвокатська монополія – це виключне право адвокатів представляти інтереси особи в суді, яке було запроваджено в Україні у 2016 році на підставі законопроекту №3524. Ще тоді до розробки законопроекту були залучені представники різних політичних сил, громадськості, вітчизняного та міжнародного експертного середовища. Проте 29 серпня поточного року, під час першого засідання Верховної Ради України 9-го скликання, Президент Володимир Зеленський зареєстрував у парламенті проект закону про внесення змін до Конституції України (щодо скасування адвокатської монополії).

Станом на сьогодні Конституційний суд України визнав законопроект про внесення змін до Конституції України (щодо скасування адвокатської монополії) таким, що відповідає вимогам статей 157 і 158 Конституції України. У Висновку зазначено, що поняття «надання професійної правничої допомоги» не тотожне поняттю «представництво особи в суді». Надання професійної правничої допомоги здійснюють адвокати, натомість представництво особи у суді може бути здійснене за вибором особи адвокатом або іншим суб'єктом. З аналізу частини першої статті 1312 Конституції України у системному зв'язку з її статтею 59 впливає позитивний обов'язок держави, який полягає в гарантуванні участі адвоката у наданні професійної правничої допомоги особі з метою забезпечення її ефективного доступу до правосуддя за рахунок коштів держави у випадках, передбачених законом. [1]

В Україні монополію адвокатури вважають одним із завершальних етапів формування адвокатури як інституції, спільноти, яка є незалежною та здатною захистити права і свободи громадян держави. Відповідно до цього твердження можна зазначити, що насправді це – не є привілеєм адвокатів, а одна з найважливіших умов для того, аби сформувати правову державу. Оскільки, для того, щоб якісно захистити конституційні права і свободи громадян, саме, які є особами публічного права та представниками державних органів у тому числі, необхідно, щоб захисник дотримувався принципу конфіденційності, який також називають адвокатською таємницею, щоб його не можна було здійснити допит у справі, в якій він є адвокатом, аби захисник не міг бути об'єктом кримінального переслідування, крім випадків подання прокурора, який за рангом не є нижчим обласного.

Вищезгадане було надано адвокатам для того, щоб у них були справді діючі механізми захисту клієнтів. Одною з переваг монополії адвокатури на представництво в суді є відповідальність, яка передбачена для адвокатів, що несумлінно виконують свої обов'язки. Це допомагає особі реалізувати права саме на отримання професійної правничої допомоги.

На нашу думку, за час дії монополії адвокатури в Україні, їй вдалось змінити стан речей у кращу сторону, зокрема: якість правосуддя покращилась; у сфері судового представництва запровадили єдині високі професійні стандарти; відбувалось сприяння для ефективного забезпечення прав і гарантій учасників процесу та реалізації права на справедливий суд; реалізувати принцип рівності можливостей у змагальному процесі; помітно підвищилась репутація адвокатури в суспільстві та посилилась її незалежність і вплив на державні й суспільні процеси; підвищився конституційний статус адвокатури.

Чи призведе скасування монополії адвокатури до погіршення всіх вищезазначених пунктів?

Доктор юридичних наук Н.М. Бакаянова у своїй роботі «Слово на підтримку адвокатури» зазначає, що адвокатська монополія це досягнення громадянського суспільства з високим рівнем розвитку, і не можна цим нівелювати. Також, у роботі висловлена думка, що поступатись монополією дорівнює поступатись правами людини. Авторка статті говорить про те, що це питання не може бути вирішеним без обговорення шляхів розвитку законодавства з залученням Національної асоціації адвокатів України. [2, с. 9-12]

Анна Боряк, яка представляє Комітет захисту прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності, вважає, що скасування адвокатської монополії є недопустимим та називає це кроком назад; також такі дії безперечно спричинять дисбаланс у судовому представництві.

Ганна Колесник, голова Комітету захисту прав людини НААУ, розглядає це питання з точки зору представництва прав неповнолітніх в

суді. Скасування адвокатської монополії може призвести до позбавлення дітей права на якісну правову допомогу, оскільки їхні інтереси будуть представляти працівники служби у справах дітей. Конвенція про права дитини включає право дитини на належний правовий захист як до, так і після її народження [3, с. 38-39].

Таким чином, можна дійти висновку, що хоча вагома частина членів адвокатської спільноти виступає проти скасування адвокатської монополії в Україні, оскільки за результати її діяльності, насправді, можна визначити більше позитивних досягнень, ніж негативних, процес скасування вже запущено. На нашу думку, важко передбачити повноту наслідків такої ситуації. Держава, керуючись при скасуванні адвокатської монополії економією бюджетних коштів, повинна також думати про якість послуг, що будуть надаватись, а також збереження стандартів прав людини.

Список використаної літератури:

1. Висновок КСУ у справі щодо скасування адвокатської монополії URL: <http://www.ccu.gov.ua/novyna/ksu-nadav-vysnovok-u-spravi-shchodo-skasuvannya-advokatskoyi-monopoliyi>
2. Бакаянова Н. М. Слово на підтримку адвокатури. Вісник адвокатської адвокатури. 2019. №2-3. С. 9-12.
3. Колесник Г.В. Уявна економія. Громадська думка про правотворення. 2019. №15(180). С. 38-39.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» ***Храпенко Олена Олегівна***

Драник О.О.

студентка 2-го курсу

факультету прокуратури та слідства

Національного університету «Одеська юридична академія»

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО СТАТУСУ АДВОКАТА В УКРАЇНІ

Юридичною гарантією реалізації прав і свобод людини і громадянина є забезпечення права кожного на отримання професійної правничої допомоги. Обов'язок надавати таку допомогу покладений саме на адвокатуру, яка відіграє важливу роль у функціонуванні правової держави та є так званим індикатором рівня розвитку демократії в суспільстві.